

Undersøgelse af offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger:

Over 40 procent af de offentligt ansatte har undladt at deltage i en offentlig debat af hensyn til sin arbejdsgiver.

Og 34 procent har opdaget kritisable situationer, uregelmæssigheder eller ulovligheder på sin arbejdsplads.

Dansk Journalistforbund har i marts-april 2016 stillet sine omkring 1.000 offentligt ansatte medlemmer en række spørgsmål om retten til at ytre sig og whistleblowerordninger. Svarprocenten er 38,3.

Medlemmerne er typisk ansatte som kommunikationsmedarbejdere, grafikere og fotografer i staten, regionerne og kommunerne.

Om offentligt ansattes ytringsfrihed:

- Kun 67 % er af den opfattelse, at man som offentligt ansat har ret til at ytre sig offentligt om forhold, der vedrører ens arbejdsplads.
8,5 % mener ikke, at man har denne ret, og 24,4 % svarer ved ikke.
Blandt andre har Folketingets Ombudsmand slået fast, at offentligt ansatte – på linje med alle andre – har den grundlovssikrede ret til at ytre sig.
- Hele 55 % har haft lyst til at ytre sig som privatperson om et arbejdsrelateret emne.
- Næsten 41 % har i konkrete tilfælde og af hensyn til sin arbejdsgiver afholdt sig fra at deltage i en offentlig debat, en underskriftindsamling, demonstration el.lign.
- Over 34 % vil forvente at blive opfattet som illoyal af sin arbejdsgiver, hvis man som privatperson ytrer sig offentligt om arbejdsrelaterede emner.

25 % vil i givet fald forvente at blive indkaldt til en samtale med sin leder.

Og 25-30 % vil forvente at få enten ingen eller positive reaktioner fra arbejdsgiver og kolleger, hvis man ytrer sig.
- Over halvdelen, 52-57 %, regner med, at det vil være problematisk for dem at ytre sig offentligt om den administrative eller politiske ledelse på arbejdspladsen.

Om whistleblowerordninger:

- Hele 77 % er positive over for whistleblowerordninger.
- Og ikke færre end 34 % af de offentligt ansatte har opdaget kritisable situationer, uregelmæssigheder eller ulovligheder på sin arbejdsplads.

Der er flere detaljer om undersøgelsen på de følgende sider.

Kontakt DJ's næstformand Tine Johansen for yderligere oplysninger og kommentarer, telefon 3342 8000.

DJ's næstformand Tine Johansens kommentarer til undersøgelsen:

"Ytringsfriheden for offentligt ansatte er helt grundlæggende i et demokrati. Det offentlige er jo vores allesammens, og derfor er det af meget stor betydning, at de offentligt ansatte også kan deltage i debatten om, hvad der sker på de offentlige arbejdspladser".

"Undersøgelsen viser, at der er alt for mange, der frygter repressalier. Det kalder på lovgivning. Og der er alt for mange, der ikke kender deres rettigheder. Det kalder på oplysning".

Udpluk af de offentligt ansattes kommentarer til undersøgelsen:

Om offentligt ansattes ytringsfrihed:

"Hvis der var lydhørhed over for problemer indad i organisationen, ville whistleblowerordning og negativ anonym avisomtale af min arbejdsplads ikke være nødvendig"

"Jeg har et hav af gange undladt at deltage i offentlige debatter og lignende, da jeg er sikker på, det ville have fået konsekvenser fra det politisk styrede organ bag den offentlige virksomhed"

"På vores institution ville det næsten sikkert være fyringsgrund, hvis jeg gik ud og kritiserede forhold, som burde være anderledes..."

"Ytringsfriheden er under pres med øget departemental kontrol og styring af informationer. ... og såkaldt strategisk kommunikation kvæler megen ellers frugtbar demokratisk debat. Desværre"

Om whistleblowerordninger:

"Whistleblowerordninger er oplagt en god idé for offentlige virksomheder. Selv hvis der ikke kommer nogen anmeldelser, vil det styrke det offentliges troværdighed"

"Det er en helt vildt god idé. Som kommunikationsrådgiver er det min klare anbefaling, at uregelmæssigheder bliver opdaget så tidligt som muligt, så de ikke når at udvikle sig til kriser. ... det er utroligt vigtigt, at organisationer kan tilbyde sine ansatte en ventil, hvor de kan komme af med viden om ting, der ikke fungerer"

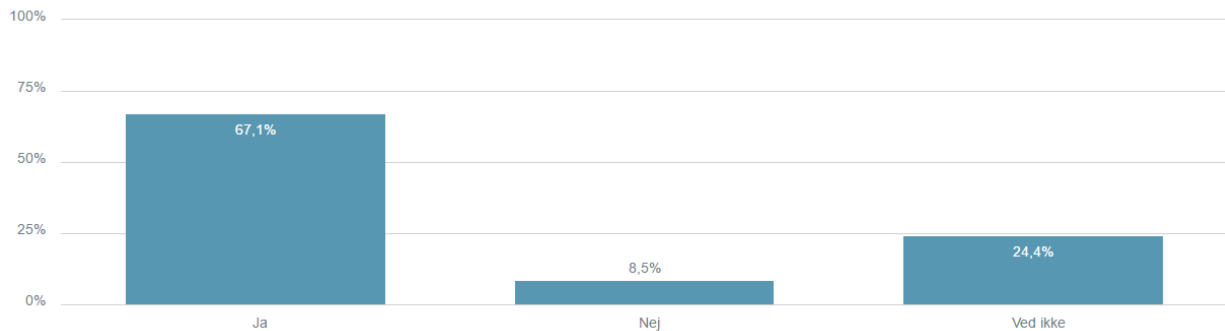
"Jeg har ikke meget tiltro til ordningen på mit arbejde, da den er placeret lige under den øverste kommunale ledelse"

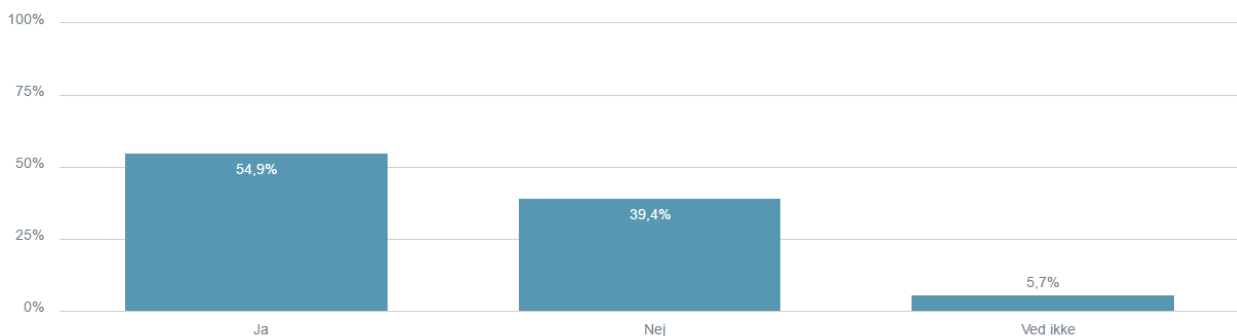
DJ's undersøgelse af offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger

Undersøgelse af 965 DJ-medlemmer ansat i staten, regionerne og kommunerne.
Svarprocent: 38,3

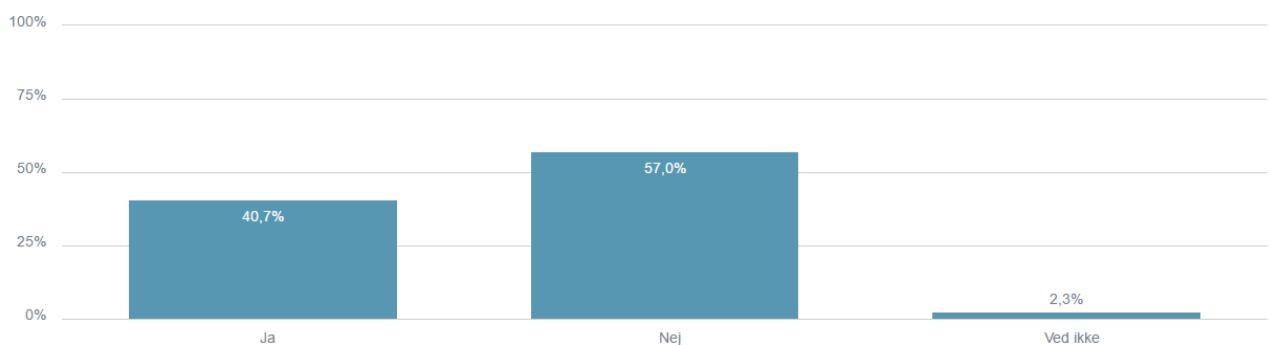
1. Har du som offentlig ansat ret til at ytre dig offentligt om forhold, der vedrører din arbejdsplads?
Hele 33 procent svarer nej eller ved ikke.

2. Har du som offentligt ansat haft lyst til at ytre dig offentligt (som privatperson) om et arbejdsrelateret emne?
Det har 55 procent.

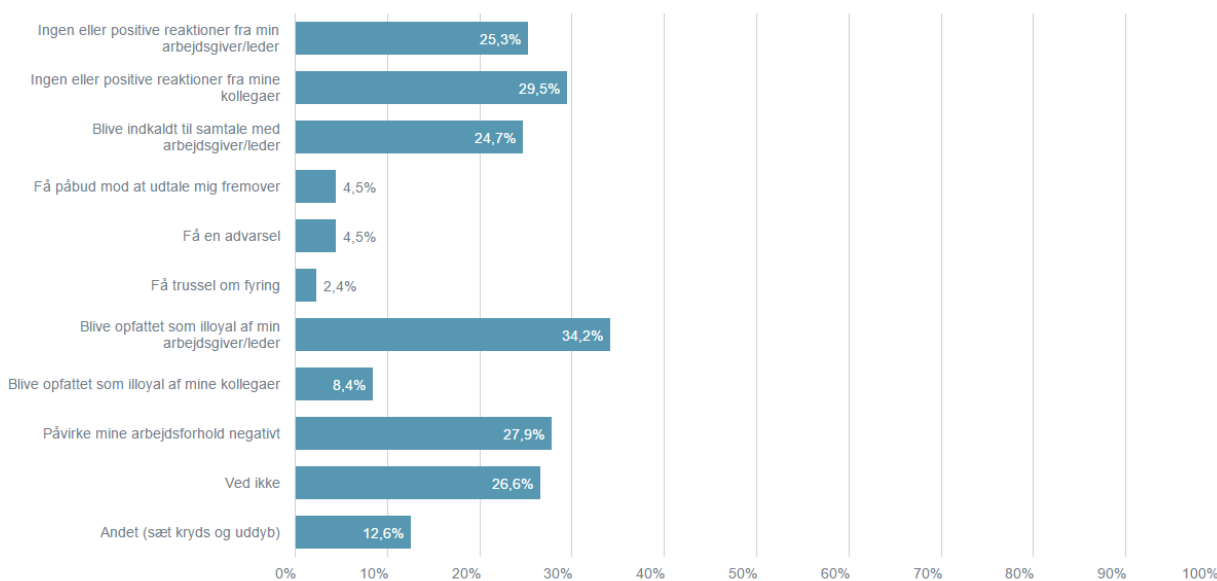

3. Har du i konkrete tilfælde af hensyn til din arbejdsgiver afholdt dig fra at deltage i en offentlig debat, en underskriftindsamling, en demonstration eller lignende?
Det har hele 41 procent.

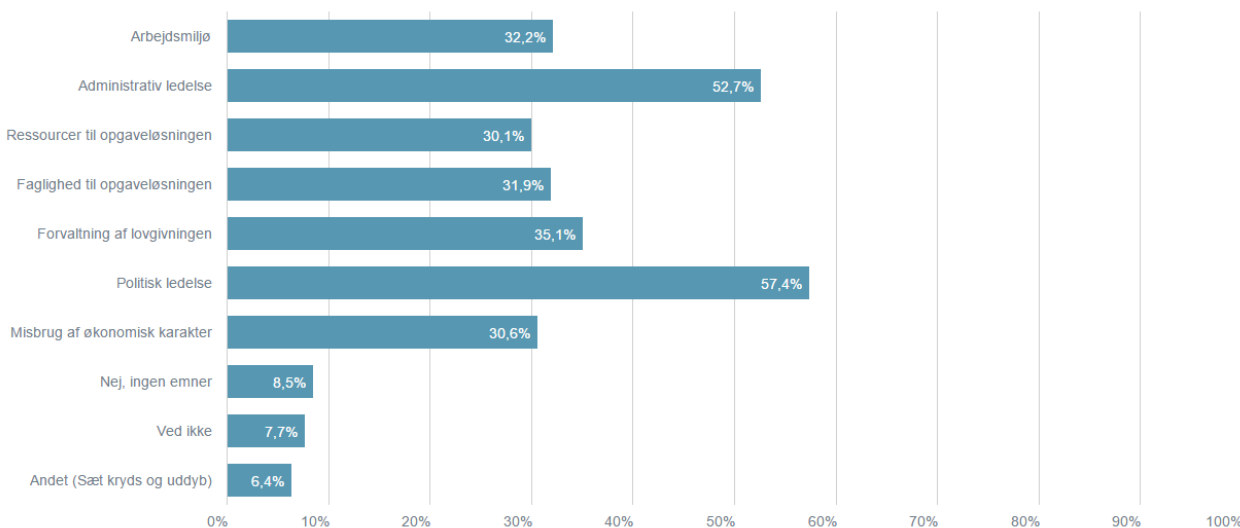

4. Hvilke(n) reaktion(er) vil du forvente, hvis du som privatperson ytrer dig offentligt om arbejdsrelaterede emner?
28 procent forventer, at det vil påvirke deres arbejdsforhold negativt.

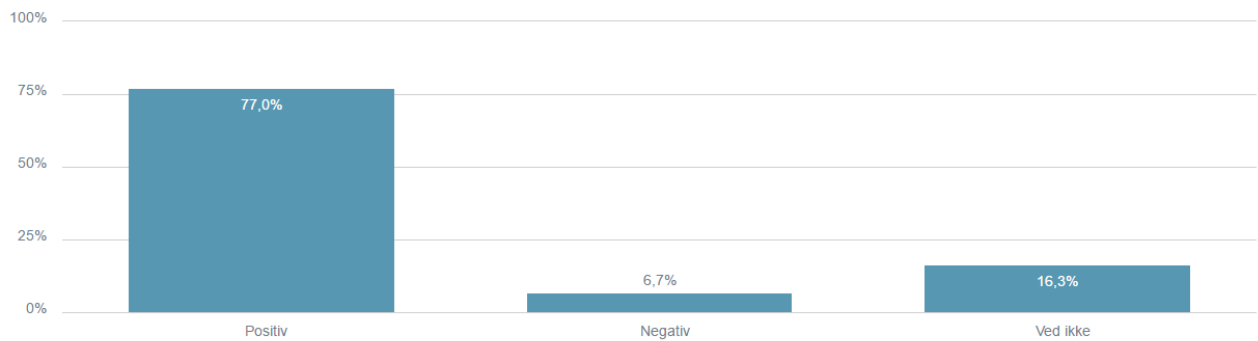

5. Er der emner, som du vil forvente, at det kan være problematisk at ytre sig offentligt om?
Ja, i hvert fald at ytre sig om den administrative og politiske ledelse.

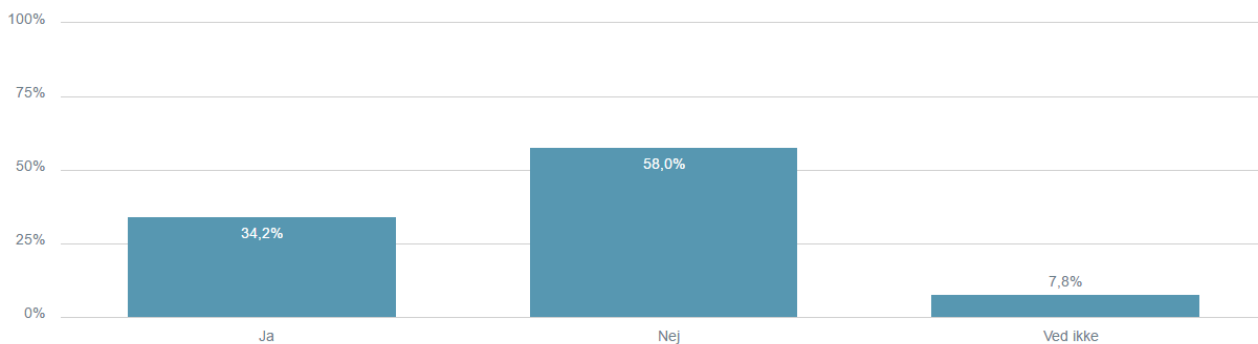

6. Hvad er din holdning til whistleblowerordninger?
77 procent er positive.

7. Har du som offentligt ansat opdaget kritisable situationer, uregelmæssigheder eller ulovligheder på din arbejdsplads?
Det svarer hele 34 procent ja til.

I forbindelse med offentliggørelse af hele eller dele af undersøgelsens resultater skal det angives, at undersøgelsen er lavet af Dansk Journalistforbund.

Undersøgelsen er lavet i forbindelse med konferencen om offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger den 27. april 2016 arrangeret af FTF, Akademikerne, LO og Dansk Journalistforbund.

Undersøgelsen er tilrettelagt og gennemført af Anne Aabel og Hans Jørgen Dybro, Dansk Journalistforbund.